

застосовувати нові знання для такого аналізу, засвоювати знання з власної ініціативи тощо. Це означає, що процес навчання (зокрема і мови) повинен бути мотивований. Крім того, предметну компетентність потрібно оцінювати на вищому, ніж тестовий, рівні. На сьогодні лєвова частка урочного і вільного часу учнів/студентів відводиться на «механіку». Сучасне оцінювання, орієнтоване на культивування знань, гальмує всі інновації в освіті. Механічне засвоєння граматики, орфографії, частин мови, пунктуації та інших розділів мови тренує пам'ять, розвиває вміння і навички, на які немає запитів у суспільстві й особистому житті дитини й жодним чином не впливає на розвиток критичного мислення, не додає впевненості у спілкуванні, не формує ціннісного ставлення й потреби володіти цією мовою [2, с. 6].

Отже, різнобій у визначенні пріоритетів в освіті (європейські стандарти, кошти на обладнання, недостатня кількість годин на вивчення предмета) не сприяє її розвитку і модернізації. Варто визначити, насамперед, спільну мету і шляхи її досягнення.

Список використаних джерел

1. Голуб Н. До проблеми предметної компетентності з української мови в закладах загальної середньої освіти / Ніна Голуб // Українська мова і література в школі. – 2018. – № 1. – С. 2–5.
2. Голуб Н. До проблем компетентісно орієнтованого навчання української мови в сучасних закладах / Ніна Голуб // Українська мова і література в школі. – 2018. – № 2. – С. 2–7.
3. Горошкіна О. Роль шкільного підручника в реалізації компетентісного підходу до навчання української мови учнів ліцею / Олена Горошкіна // Українська мова і література в школі. – 2018. – № 3. – С. 2–47.
4. Усатенко Т. Горизонт Нової української школи: компетентність «спілкування державною (і рідною, у разі відмінності) мовою» / Тамара Усатенко // Українська мова і література в школі. – 2017. – № 6. – С. 37–40.

УДК 172.4:379.8.093:379.8.095

КАМПОВ Н.С.,
КАСИНЕЦЬ О.В.

Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ – ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Постійне і об'єктивне підвищення вимог до персоналу туристичної фірми, так як і до підприємства сфери послуг, з боку споживачів та державних органів управління викликає необхідність впровадження інноваційних технологій в системі професійної освіти.

Туризм – суспільний феномен, складна соціо-еколого-економічна система, яка охоплює різноманітні природно-географічні, соціо-культурні, екологічні, економічні, організаційно-правові аспекти. Туризм – це сфера професійної діяльності та бізнес в індустрії туризму (процеси формування, просування, реалізації та організації споживання туристичного продукту, послуг суб'єктів туристичної діяльності), тому основною метою навчання майбутніх фахівців сфери

туризму є формування загальних та фахових компетентностей для успішного здійснення професійної діяльності.

Результатом опанування освітньої програми за спеціальністю 242 «Туризм» мають стати такі компетентності випускника:

– *інтегральна компетентність*: здатність розв’язувати професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують туризмологію;

– *загальні компетентності*: розуміння та власне осмислення основних світоглядних концепцій і принципів у навчанні і професійній діяльності; здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу; екологічність мислення та соціальна відповідальність; здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань; навички використання інформаційних та комунікативних технологій; здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми; здатність спілкуватися рідною та іноземною (ними) мовою (мовами); навички міжособистісної взаємодії; уміння працювати автономно та в команді; здатність планувати та управляти власним часом; уміння дотримуватись норм здорового способу життя та впроваджувати їх у особистій та професійній діяльності;

– *спеціальні (фахові) компетентності*: знання і розуміння предметної області своєї професії; уміння застосовувати фахові знання на практиці; здатність аналізувати туристичний потенціал територій; здатність орієнтуватись в організації рекреаційно-туристичного простору; розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів; розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного); здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту; розуміння принципів організації роботи туристичного підприємства; здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах; здатність інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал; здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку; здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу; здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації; здатність працювати у полікультурному середовищі; здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства; уміння працювати з документацією на туристичному підприємстві та здійснювати розрахункові операції.

Загальні компетентності розвиваються при вивченні таких дисциплін, які, на жаль систематично скорочуються, а то й взагалі не вводять у навчальні плани підготовки фахівців туристичного обслуговування: українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням),

філософія, правознавство, економічна теорія, основи підприємництва, українська та зарубіжна культура, соціологія, психологія, історія України, географія, України, екологія, маркетинг, основи маркетингу, основи менеджменту тощо.

Знання, технічна підготовка і компетентність важливі, але головне в індустрії туризму та гостинності – це культура і комунікабельність, вміння працівника не тільки створити турпродукт, але й його реалізувати, створити приємне враження про запропоновані в турі об'єкти. Сучасні споживачі найбільше цінують культуру, компетентність, ввічливість персоналу, комунікабельність.

Вивчити минуле, зрозуміти витoki духовності, причетності до світової культури – це бажання багатьох туристів. Соціальні зміни у суспільстві призвели до зростання ролі пізнавального і освітнього туризму.

Туризм – найкращий спосіб знайомства з культурою, задоволення потреб людини в пізнанні світу, що зумовлює культурологічний напрям туризму. Культура є фундаментальною основою процесу розвитку людини. Самосвідомість і пізнання навколишнього світу, розвиток особи і досягнення поставлених цілей неможливі без отримання знань в галузі культури. В цей термін включається виховання, освіта, розвиток та ін. Культура повинна стати станом устрою життя людини, формою відносин між ними, способом діяльності. Великий інтерес у туристів викликають такі елементи культури як мистецтво, наука, релігія, історія та інші, що збільшує вимоги до підготовки майбутніх спеціалістів у туристичній сфері.

Підвищення культурного рівня майбутніх спеціалістів не проходить само по собі. Саме підвищенню загальної культури покликана сприяти введена у програми освіти підготовки фахівців дисципліна «Історія Української державності». Спеціаліст з туризму зобов'язаний знати особливості своєї країни і стати її частиною.

Фахівець з туризму зобов'язаний знати основи правового регулювання розвитку туризму в Україні, постійно підвищувати рівень правової культури. Різноманітність нормативно-правої бази регулювання сфери туризму вимагає впроваджувати у навчальні плани спецкурси правової туристичної освіти, адже навчальний курс «Правознавство» і «Підприємницьке право» не може охопити особливості регулювання туризму.

Туризм сьогодні – сукупність різних галузей економіки: від тих, що безпосередньо контактують з туристами, до тих, що приймають участь у наданні комплексної туристичної послуги. Фахівець туризму має мати не тільки елементарні знання про структуру і організацію діяльності потенційних клієнтів туристичної фірми, але здатність суміщати різні види діяльності, враховуючи сезонний характер туристичних послуг.

Світ став глобальним суспільством, а туризм – глобальним бізнесом. Значно розширюється ринок туристичних послуг, який вже давно вийшов за межі держави. Працівникам туристичних фірм недостатньо знати тільки національну мову, вже стає недостатнім знання ще й однієї іноземної мови. Постає гостра потреба у спеціалістах, які володіють іноземними мовами. Вивчення іноземних мов стає вимогою сьогодення, а це чи не найважче завдання підготовки фахівців туризму у вузах.

Спеціальні (фахові) компетентності формують дисципліни: організація туризму, рекреалогії, географія туризму, економіка туризму, інформаційні системи і технології в туризмі, екскурсознавство, оздоровчо-спортивний туризм (активні види і форми туризму), організація послуг гостинності (організація готельної справи, організація ресторанної справи, організація транспортного обслуговування в туризмі), туropolерейтинг, маркетинг туризму, менеджмент туризму та вибіркові дисципліни, які повинні враховувати специфіку розвитку туризму в регіоні.

УДК 373.2:064.1:373.2-056.3

КАС'ЯНЕНКО О.М.
Мукачівський державний університет, Україна

ВЗАЄМОДІЯ ПЕДАГОГІВ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЗДО У СИСТЕМІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Коли дитина з вадами психофізичного розвитку починає відвідувати звичайну групу закладу дошкільної освіти, вона реалізує своє право на отримання якісної освіти за місцем проживання. Батьки відчують полегшення, адже дитина отримує шанс на повноцінне, активне життя. Залучення їх до планування та організації освітнього процесу, розроблення індивідуальних освітніх планів для дітей дає батькам змогу відчути себе повноправними членами команди, яка спрямовує свою діяльність на створення умов для розвитку їхньої дитини, прагне досягти успіхів у складній справі адаптації дитини з особливими освітніми потребами до повноцінного життя в суспільстві [1].

Партнерські стосунки в команді забезпечують отримання комплексних, скоординованих, гнучких, доступних і потрібних кожній родині послуг. Виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку – це цілеспрямований процес спільної діяльності педагогів і батьків, що передбачає:

створення умов для формування партнерських відносин між педагогами та сім'ями, які виховують дітей з особливими потребами; створення умов для залучення батьків до навчання дитини та створення розвивального середовища, у якому вона перебуває; з'ясування очікувань батьків та визначення цілі; розроблення індивідуальних навчальних програм; організацію команди фахівців для надання необхідної консультативної та практичної допомоги батькам; проведення просвітницької роботи серед громадськості з метою формування настанов щодо виховання дітей з особливими потребами[1].

Будь-яка співпраця починається зі знайомства. Саме тому перші зустрічі педагогів з батькам спрямовуються на встановлення довірчих стосунків. Щоб забезпечити задоволення індивідуальних потреб дітей, можливість дітей з особливостями психофізичного розвитку активно взаємодіяти з однолітками в дитячому колективі, педагоги повинні знати особливості психофізичного розвитку дітей, їхні можливості, уподобання. Зустрічі педагогів з батьками допомагають визначити, якої саме допомоги і підтримки потребує дитина, отримати інформацію про неї. Педагоги, в свою чергу, знайомлять батьків з умовами навчального закладу, програмами, за якими працює заклад, їх цілями, виконавчими стандартами, педагогічною концепцією.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>